

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertia e[st] sp[irit]ualis deuot[i]o[n]is

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

glia seq dnm. **S**cdo ex diligentia acerbi
oris sustinēde passiois p chro. l. Audies ei
effusioes sanguis q̄rūdā frat̄z mioz ap̄d
marrochiū p fide ch̄i factā stati z ipe ad
martyriū ferues tot? nihil se plus repu
tat agere nisi ipe p ch̄io moriat. p̄f qd
iuxta pmissam sibi licētia ad terrā sarace
noz trāsīuit. h̄ q̄ntūciqz ad martyriū p̄posi
tū p̄ficiendū conaret suū tñ d̄sideriū i his
nō impleuit. z ad pres fidelīū remeavit. Fel
lix siq̄dē gl̄iosus Antoni? cui? aniam et si
gladi? p̄secutoris n̄ abstulit: palmā tñ mar
tyriū nō amisit. P̄z itaqz q̄ntū amoz fer
uorē ad ch̄m habuerit. qz vt d̄r Joā. xv.
Datorē charitatē nemo habz vt aiām su
am po. q̄s p am. su. **T**ertio ex diligentia
serioz inq̄rēde imitatoris. Stati ei vt ali
qd p̄secutoris z scitar? cogitebar i aliq̄ emu
labat p vrbz z certabat i seip̄o illd̄ adim
plere. j. Corin. xij. Emulamini charisma
ta meliora. Et ca. xij. Emulamini sp̄ualia
Et nos itaqz emulemur gl̄iosi antonij sc̄i
tarē z studeam? eū imitari ad exēplū eius
inq̄rētes vere sc̄itar? inuitū qd̄ p̄cipue est
ipa volūtat? bona affectio. Nā vt d̄r Ber
nar. Fidelissimo z oi acceptōe dign? vt q̄s
solēni veneramur officio s̄ll̄ etā p̄uerfati
one p̄sequimur. hec ille. Inueamur iḡ glo
riosum Antoniū vt sue sc̄ritatis luce illu
stremur. qz ipe ē lux mōi

Scda ē dispositiois p̄fectiue: per
quā vicz ad sp̄ualē p̄fectōem ascē
dit: q̄ dē dispositio fuit excellētis
sima z p̄cipue triplex i brō Antoni

Prima est excellentia mētal̄is humilit̄is
antonis.

Scda ē carnal̄ mortificatiois

Tertia ē sp̄ualis deuotiois

Prima est excellētia mē
tal̄ humilitatis. Aug. li. de s̄bis d̄ni. Co
gitas magnā fabricā struere celsitudinis
pus de fundamēto cogita hūilitatis. Idē
Dū mēs hūana inuit? p̄fecto ipa i amore
celestū iſtāmat. Jac. iij. Sup̄bis de? resi
st̄it: hūilibz aut dat grām. Et Prouer. xj.
Vbi hūilitas ibi sapia. Et ps. Sapiam
iſtās paruul. Apparuit at̄ gl̄iosi antonij
hūilitas i singul̄ ei? op̄ibz. h̄ p̄cipue i eo q̄
abscōdebat z absconditā sp̄ eunare volebat
grām z sc̄iam sibi creditā a deo vt inuit?

videret. Vñ nec se ad p̄dicādū i gerere vo
luit nisi p̄mo cōpulsus. Hierē. ix. Nō glo
riat̄ sapiēti sapia sua z c. h̄ i h̄ gl̄iet q̄ glo
riat̄ scire z nō se me.

Scda est excellētia carna
lis mortificatiois. Roma. viij. Debitores
sum? nō carni? Vñ carnē vitāam? Si ei
fm carnē vixerit? m̄diemini Si at̄ sp̄i fa
cta carnis mortificaueritis: viuetis. H̄cūs
siq̄dē antonij? carne sp̄i subijceret aliq̄
q̄nto tpe vitā solitaria duxit i eremo mōz
pauli. vbi nocturnis iſt̄tebat vigilijs. Ibi
qz cibo p̄ais z aq̄ rāta corp? abstinentia ma
cerauit vt aliq̄n̄ reditur? ad fr̄as nutrate p̄
nimia debilitate vestigio seip̄m supportat
re nō posset. Posat itaqz cū Paulo dicere
illd̄. j. Cor. ix. Castigo corp? me? z i ser.
redī. z c. Certabat vt ipi? magni p̄ris an
tonij q̄ tā asperā eremo vitā duxerat sic
z ipe nomē gerebat ita mozes z vitā imi
taret. Vñ z circa finē vite sue ad locū soli
tariū se diuertit. Gal. v. Qui ch̄i s̄t carnē
suā cru. cū vicijs z cupit.

Tertia est excellētia sp̄ua
lis deuotiois. Luc. xj. P̄z v̄ celestis dabit
sp̄m bonū petētibz se. Et Sap. viij. Opra
ui z dat? est mihi sc̄ntus: z iuocauit z ves
nit i me sp̄s sapie. Declarari aut̄ p̄t ex
cellēs antonij deuotio triplici testimonio
Primo testimonio solitarie ihabitatio
nis. Solitaria em̄ loca diligebat: vbi libe
ri? p̄replaret diuina z sacris meditatōibz
z orōnibz ab omi terrenez p̄ragio sp̄m
purificaret. z i amore celestū iſtāmarer.
Ps. In meditatioe mea exardefecit ignis.
Posat vtrqz cū Paulo dicere illd̄ Phil. iij
Nā p̄uerfatio i cel̄ ē. **S**cdo testimonio
diuie exauditiōis. Velocitas em̄ diuie ex
auditiōis dat sc̄ntionij deuotioi orāt? q̄nto
etā purior ē orāt? deuotio: tāto p̄mpri
or dei exauditio. Ps. Desideriū pauperū
exaudiuit d̄ns: p̄partōem cordis eoz audi
uit auris tua. Quācelerit̄ aut̄ exaudite a
deo fuerit orōnes b̄i Antonij p̄z i miray
cul q̄ p̄ ei? orōnes diḡ? ē d̄ns opari. Sic
em̄ h̄z i chronis. Cū nouit? qdā ap̄d mō
tē pessulanū ab ordie fr̄edēs psalteriū glo
sariū magni valoris secū furtiū abstulissz
vir dei q̄ tunc ibidem theologiā legebat

Bernio de sancto Antonio

de hoc volens vehementer orōi se dedit. In tantūq; dñm hūiliter exorauit vt dina pau- rāte puidētia diabolus cū securi pōuicio per pontē fugiētē obuiaret terribiliter dicens et. Reuertere ad suū dei antoniū et ad ordīnē tuū cū p̄falsio. alioq; de mādato dei te in ficiā et in fluuiū p̄cipitab. Tremefacto ita q; nouitū h; aliquitū q; huc f̄sistere i cācū ad horā creuit diabolus. Peritace magni- tudinis teret et horridus volēs cū occidere. vt mox diuino timore correptus nouitū ad famulū dei reuertere; alterēs p̄falterum et culpā suā recognoscēs ordīnē lachryma bilis pettur. Itē ibidē legit q; cū sel' do mina qdā p̄gnas b. antonio et se et suū con ceptū p̄medasset: orauit p. ea vir sanctus. Exaudita est autē ei' orō. ip̄iq; orāti reuel- latus nascituri filij star. Qñ reuersus ad dñam dixit ei. Sra in bona spe et gaudio. Nā dñs dabit tibi filij magni erit i ec- clesia deleritq; frater minor et martyr: ml- tosq; ad martyriū palmā sua p̄dicatōe p̄- dyget. Quod et postea rei p̄probauit euen- tus. Itē ibidē legit q; in leuonicēsi p̄fa- mīr erat deo et frīb; mltrū deuota virū ha- bens zelotypū et in deuorū. Que cū sero qdā p̄ fratru necessitatib; diu stetit nocte rediit ad domū sui marit' impropan' di- xit. Hō uenis de amatorib; tuis. Et illa. Qex est inq; de frīb; minorib; q; p̄ de- um diligo et p̄ eos tāntū tardauit. Et ille plen' ira accepit eā p̄ capillos et tantū hac atq; illac traxit q; totā ei' capillaturā euul- sit. Hanc autē facto misit ip̄a ad setm An- toniū, et cū uenisset ad eā antoni' narrauit mulier qd factū fuerat et rogauit vt vir sā- ctus oraret p. ea. Statim autē sancto p̄oran- te capilli capiti mulieris restituit vt p̄us. Qd vt vir eius cōperit stupefact' et a dō uisitatus intrinsec' suspicione ac zelotypia totalit' recedente extitit officiosus fratribus efficit et deuot'. Itē in iisdē chronicis legit q; semel cōtigit q; qdā de padua Leonar- dus noie viro dei inter alta petā p̄fessus ē q; pede p̄cusserat m̄rem suā. sic q; ad terrā ceciderat ex enorimi impulsu. qd vir di hor- rens in feruore spūs ip̄m durē redarguēs dixit ei. Pes q; p̄cutit p̄zem aut m̄rem debz amputari. Hoc autē vir ille simplex nō res- cte intelligēs et p̄pter culpā et sc̄i exaspe- rationē tristis effect' domū p̄cite redijt: et pedē ilico amputauit. Rumor autē facti sta- tim totā ciuitatē p̄lustrās ad aurel' m̄ris lo- onardi puenit. Que cū festinatōe domum rediēs filiū sic mutilatū vidēs cū cām eius didicisset: iuit ad fratres vo. lterādo p̄que- rens de fratre antonio. Sc̄ās p̄o cū p̄lo- lando se legitime excusauit. Et mox ad cū pueniēs cū deuote p̄us deum orāss; corde anxiō: pedē dehinc p̄iugens tibie facto pa- riter signo et sacris manib; aliq; diu deliq; lūicē ita tibie pedē p̄solidauit q; hō ille sur- rexit glacer et incolomis exultās et laudās deū. Patz itaq; ex his et alijs mult' que breuitatis causa omittit' q; accepte q; ex- audibiles fuerūt ap̄ deū orōes b̄t ant- tonij. P̄s. Respexit dñs in orōem hūilī: et nō spreuit p̄cē eoz. **T**ertio declaratur excellētia sue deuorōis testimonio gratior se apparitōis. Legit em̄ in chronicis cū bea- tus Antoni' apud qdā burgēsem in ciui- tate qdā hospitio susceptus et in camera se- gata reclusus orōi atq; p̄tēplātōi vacaret intuit' sollicitate burgēsis ille p̄ fenestrā vi- dit larent' aspiciēdo p̄uiz qdā in brachijs sancti viri pulcherrimū atq; iocūdū. que san- ctus dulcē amplexabat et osculab' inde- sineat' h; facit ei' p̄tēplādo. Burgēsis autē stupefact' et algerat' de pulchritudine pueri illi' intra se cogitabat vnde uenisset ille rā- grat' p̄uul'. Ille autē puer dñs Iesus q; ab illo uideret reuelauit b̄o antonio. Igit' b̄tus antoni' post longā oratōem uocans burgēsem p̄hibuit ei post recessū pueni- ne qd diu ip̄e Antoni' uiuere q; uiderat re- uelaret. Tū post mortē sancti p̄us dictam uisionē idem burgēsis tactis sacrosanctis cū lachrymis reuelauit. Hoc in chronicis. Non dubiū esse debet q; tāq; uolosa apparitō demonstrabat q̄ntam ad dñm famili- aritatē in suis cōtēplātōib; et orōib; ade- ptus esset gl'iosus pater antoni'. et q; non solū ad osculū pedū p̄ p̄tōz p̄fessionem et cordis cōpūctōz. nec solū et ad osculū ma- nuū p̄ diuinorū beneficiorū recordationem et gratiaz actionē sed iā vsq; ad ip̄m oris osculū p̄ dulcissimā diuine bonitatis degu- stationē attingisset. qd ip̄a sponsa desiderat et petit Cantic. j. Osculet me osculo oris sui. Itē cū ad exarū uite hui' propinquet. cum facta prius p̄fessione hymnū b̄re vir- ginis: vitz q; gl'iosa dñā: deuote d̄p̄fusse

fursum erectis luminibus aliq̄d̄ in directū
 susceperit. Cumq̄ diligentissime sic intēdens
 quid cerneret: respondit. Video dominuz
 meū. Et tunc q̄ sacra debinc deuore, sus-
 cipiens psalmos penitētiales cū fratribus
 vsq̄ ad finē ip̄e cōpleuit. Et post paululū
 hora quasi dimidia leniter dormienti simi-
 lis expirauit. Fuerit aut̄ vt habet in chro-
 nicis totū vite sue anni. xxxvj. Erat em̄ an-
 nor. xv. cū ordinē beati augustini ingressus
 est. et in monasterio sancti vincētij vixit du-
 obus annis. In monasterio scē crucis d̄
 columbina nouē annis. Postremo in ordi-
 ne beati frācisca decē annos consumauit. z
 sexta feria obiit die iunij. xij. apparenē s̄
 bi dño ante brē aie exitū vt dictū est. Qd̄
 vtiq̄ in testimoniū z approbationē sue p̄-
 cellentis deuorōis factū esse nō ambigim⁹
 z in consolationē spirituālē aie ab ergastu-
 lo corporis egressure. Unde dicit Greg. q̄
 aliq̄ in consolationē egrediētis aie solet
 apparere ip̄e autor et retributor vite. Et
 dicitis igit̄ apparet in beato antonio deuo-
 tionis excellētia p̄ quā ad spūalis p̄fectōis
 ascensum vir sanctus semp̄ seipsum magis
 ac magis disposuit. Qm̄ sicut dicit Cassi-
 fug ps. Ratio serenat cor: mūct̄ a victis
 abstrahit a terrenis: subleuat ad celestia:
 reddit cor capaci⁹ z dignius ad spūalia dō-
 na accipiēda. Nec ille. In p̄dictis magis tri-
 bus ad spūalem p̄fectionē dispositus gl̄i-
 osum patrē antonii imitari certemus: q̄
 niam in his (vt ex dictis p̄) specialē excellen-
 tiā gessit p̄ quā exemplari luce mūdū i via
 salutis illustrās dirigit. tāq̄ copiose sancti
 tatis radios effudit. vt merito dicere pos-
 simus: qm̄ ip̄e est lux mūdi.

Tertia est cōsideratio p̄fectōis di-
 ficatiue: q̄ maxime in dono sapie-
 q̄ est excellētissimū spūsancti do-
 num. Sicut aut̄ dicit doctor subtil̄ in. iij.
 di. xxxij. Vniuersalit̄ qm̄ in septura cōmē-
 dat sapientia: ubi sapientia charitatē icludit.
 Est enī habit⁹ quo sapit habentē illud ob-
 lectū qd̄ est in se sapidus. quo. i. placet mi-
 hi bonum eius in se. z illd̄ volo mihi. Nec
 Scotus. Sapientia igit̄ amorē dei ip̄ortat
 p̄supponēdo in cognitionē z illuminatōez
 intellectū. cognitionē in quā nō simplice sed
 affectuā. Unde solet dici sapientia qm̄ sapi-
 da scientia. In hac igit̄ sapientia maxie cō-

sistit hominis p̄fectio: qm̄ p̄ eam maxime
 p̄iūgit sumo bono: viz ip̄i deo. Propter
 qd̄ etiā dicitur q̄ illa est p̄fectio dēficati-
 ua: qm̄ p̄ eā hō totus in deū trāstert̄ z trās-
 format̄ p̄ amorē. Hūis siq̄ dē antoni⁹ spe-
 ciale qndā p̄minentia in dono sapie obtri-
 nuit. propter qd̄ recte dici pōt lux mundi.
 Lux in quā nō plū illuminatū s̄z cordi-
 um inflammatū. In z de eo dicit pōt illd̄
 Jo. v. Ille erat lucerna ardēs z lucēs. et
 illd̄ Sap. xv. Impleuit eū dñs spū sapiez
 intellect⁹. Hic dicit aut̄ habebat: q̄ libros be-
 ati Dionysij nouis e greco trāstulerat in la-
 tinū. et pulcherrime cōmentauit. Tūc em̄ d̄
 Mediolano vercell trāstari fuerat studiu⁹
 generale. Abbas h̄ eos benigne recepit.
 z tantā in eis mentis eleuatōnem p̄cepit vt
 ip̄e dē abbas doctor se diceret doctū ab i⁹
 doctis. et celestes hierarchias in eoz anī-
 ma depinxisse. In illis autē h̄nc annis q̄
 bus cū illo studuerūt in libris b̄i dionysij
 ad tantā mentis serenitatē z lumē sapie
 uenerūt vt illas hierarchias nō i⁹ didicis-
 se sed z p̄currisse viderent. In idē venerat
 b̄i abbas reddēs testimoniū sapie b̄i an-
 tonij in dicto cōmēto. c. iij. vij. p̄t̄cta. sub
 lra. A. sic dicit. Freq̄nter amor penetrat v-
 bi cognitio p̄t̄ca foris stat. Legim⁹ enim
 quosdā sc̄os ep̄os min⁹ fuisse ph̄icos qui
 z mysticā theologia captu mētis haurien-
 tes celos penetrabāt om̄hē philosophicaz
 cognitionē subtilissime trāseūtes vsq̄ ad
 altissimā trinitatē. Qd̄ z ego in sc̄o fratre
 antonio de ordine minoz peculiari famili-
 aritate expressi sum. q̄ cū esset min⁹ imbu-
 tus s̄ris secularib⁹ animi puritate et men-
 tis ar. ore succēsus mysticā theologia ca-
 ptu mentis z feruenter desiderat. z desit